

This question paper contains 8+2 printed pages]

Your Roll No.....

1453

B.A. (Hons.)/III

D

PERSIAN—Paper VII

(Indo-Persian Literature)

Time : 3 Hours

Maximum Marks : 75

(Write your Roll No. on the top immediately on receipt of this question paper.)

Note :— Unless otherwise required in a question, answers may be written *either* in English *or* in Persian *or* in Hindi *or* in Urdu; but the same medium should be used throughout the paper.

1. Translate any *two* of the following into English *or* Hindi *or* Urdu : 20

از متن های زیر، دو را به زبان انگلیسی یا هندی یا اردو ترجمه

کنید :

(A)

در آن وقت رای مان سردار پیادهای خدمت در پائی جهر و که

استاده بود، فی الفور دویده، آن قرۃ العین خلافت را برداشت

P.T.O.

و در آغوش گرفته متوجهء بالاشد۔ در آن حالت همسین قدر پرسید
 که مرا کجایم بری۔ او عرض کرد کہ بملازمت حضرت دیگر ضعف
 مستولی شد و از حرف زدن ماند۔ درین وقت آنحضرت
 با ستراحت مشغولی بودند از استماع این خبر موحش سراسیمہ از
 جاجتہ بیرون شتافتند۔ آن نور حدقہء خلافت را در آغوش
 شفقت گرفته زمان ممتد محو این موهبت مجدّہء الهی بوده سجدات
 شکر بتقدیم رسانیدند و گروہا گروہ از فقرا و ارباب استحقاق کہ
 در شہر و نواحی توطن داشتند از وجہ تصدّقات و خیرات کام دل
 برگرفتند۔

(B)

درین تاریخ شیخ احمد سرہندی را کہ از خود آرائی و بی صرفہ گوئی
 روزی چند محبوس زندان بہ مکافات بود، بحضور طلب داشته حکم

اطلاق فرمودند، خلعت و هزار روپہ خرجی لطف نموده در رفتن و
 بودن مختار گردانیدند و از روی انصاف معروض داشت که این
 تنبیه تا دیب در حقیقت هدایتی و کفایتی بود، نفس الامر اختیار من
 آنست که روزی چند در خدمت بسر برده تدارک تقصیرات
 گذشته نمایم۔ روزی در مجلس بهشت آئین از احوال شاهزاده
 مرحوم سلطان دانیال مذکور می شد۔ سلسله سخن بفتح احمد نگر و سوانح
 ایام محاصره آن کشید۔ خان جهان غریب نقلی معروض داشت که
 پیش ازین کم استماع افتاده بود۔

(C)

هر چند شیوہ من نیست در گفتن اندوه در از نفسی کردن و شنونده را
 دل بہ درد آوردن۔ لیکن چون شامم برادرید و ہمدوست،
 ناچار بہ شامی گویم کہ چند بہ امید نواب صاحب ساختم و از تاب

آتش انتظار گداختم - نشسته ام به عذابی که مجرم به زندان نشیند و
می بینم آنچه کافر به جهنم بیند - به فیروز پور از بھر آن نیامده بودم که
یارم به دھلی باید آمد - نواب صاحب مرا به لطف زبانی فریفتند
و به کرشمهء ستمی که به التفات می مانست، از راه بردند - تا کجا
شکیب و رزم و خود را به هیچ شادمان دارم - از در و دیوار
شاھجھان آباد بلای می بارد - رزم از تیرگی چراشب نشود! حاشا
که چون من شیشهء دلی در این سنگباران تواند بود -

2. Explain any *two* of the following :

25

از متون های زیر، فقط دو را باز یابید :

(A)

ای باد برقع بر قلن آن روی آتشناک را

وی دیده گر صفر کنم آبی بزن این خاک را

ای دیده کز تیغ ستم ریزی مرا خون دمبدم

یا جان من بستان ز غم یاد لده این غمناک را

ریزی تو خون بر آستان، من شویم از اشک روان

کالوده دیدن چون توان آن آستان پاک را

آندم که می پوشی قبا مخرام از بھر خدا

پوشیده دار از چشم ما آن قامت چالاک را

زان غمزه عزم دین مکن بستی چو برف تراک زین

تاراج جان تلقین مکن آن هندوی بیباک را

(B)

باز ابر آمد و بر سبزه گل افشانی کرد

برگ گل را صدف لؤلؤ مر جانی کرد

قدح لاله چو از باد صبا گردان گشت

مست شد بلبل و آهنگ غزل خوانی کرد

شاهد باغ ز یک ریختن بارانی

گوش هارا همه پر لؤلؤ رمانی کرد

مرغ در پرده عشاق سرودی می گفت

چاک زد پیرهن خود گل و یارانی کرد

ای صبادی که فلانی بچمن می خورد

هیچ یاد من گم گشتهء زندانی کرد

(C)

گلشن بفضائی چمن سینهء ما نیست

هر دل که نه زخمی خورد از تیغ تو و نیست

می سوزم و می ترسم از آسیب زوالش

آوخ که در آتش اثر آب بقا نیست

عمریست که می میرم و مردن نتوانم

در کشور بیداد تو فرمان قضا نیست

عمری سپری گشت و همان بر سر جورست

گوئید بتان را که وفا نیست، چرا نیست

جنت نکند چاره افسردگی ما

تعمیر باندازه ویرانی مان نیست

3. Rewrite any *five* of the following in Modern

Persian :

10

از ابیات زیر پنج بیت را به زبان فارسی امروزه بنویسید :

(۱) جان من از آرام رفت آرام جان من کجا

هجر نشان فتنه شد، فتنه نشان من کجا

(۲) آمد بهار مشکدم، سنبل دمید و لاله هم

سبزه بصحر از دقدم، سروروان من کجا

(۳) رسید باد صبا تازه کرد جان مرا

نهفته داد بمن بوی دلستان مرا

(۴) نخفت ز گس فریاد کم کن ای بلبل

کنون که خواب ر بود دست ناتوان مرا

(۵) سحر دمیده و گل درد میدان است خسب

جهان جهان گل نظاره چیدن است خسب

(۶) مشام را به شمیم گلی نوازش کن

نسیم غالیه ساد روزیدنست خسب

(۷) بادہ مشکبونی ما بید و کنار کشت ما

کوثر و سلسبیل ما طوبی ما بهشت ما

(۸) بی تو چون بادہ کہ در شیشہ ہم از شیشہ جداست

نبود آمیزش جان در تن ما باتن ما

4. Write briefly the life and works of *Amir Khusrau*

Dehlavi.

10

گزارش مختصری درباره احوال و آثار امیر خسرو دہلوی

بنویسید -

5. Evaluate the literary value of *Jahangir Nama*. 10

اہمیت ادبی جہانگیر نامہ را مورد ارزیابی قرار بدہید -

Or

Write short notes on any *two* of the following :

یادداشت های مختصر درباره دو تا از عنوانات زیر بنویسید :

(۱) غزلیات غالب

(۲) قصاید عرفی شیرازی

(۳) خطوط غالب